

POSTANOWIENIE

22 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 22 maja 2025 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi S. Z.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 8 lutego 2021 r., V ACa 394/16,
wydanego w sprawie z powództwa R. W.
przeciwko S. Z. i D. N.
o zapłatę,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

S. Z. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 8 lutego 2021 r. Zaskarżając wyrok w części, tj.: w punkcie 1 lit. a, b, g oraz w punktach 3 i 4, oparł skargę na naruszeniu przepisów prawa procesowego: art. 233 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 w zw. z art. 328 § 2 i art. 327¹ k.p.c., art. 322 k.p.c. oraz art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji. Wniósł o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest niezgodny ze wskazanymi przepisami prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 424⁵ § 1 k.p.c. określa wymogi konstrukcyjne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, które powinny być spełnione kumulatywnie. Brak któregokolwiek z elementów konstrukcyjnych skargi jest brakiem istotnym, nieusuwalnym w postępowaniu naprawczym i powoduje jej odrzucenie *a limine* (zob. postanowienia SN: z 30 listopada 2005 r., IV CNP 4/05; z 18 stycznia 2006 r., III CNP 26/05, i z 2 marca 2006 r., IV CNP 8/06).

Obowiązkiem wnoszącego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest uprawdopodobnienie wyrządzenia mu szkody przez jego wydanie (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Szkodą w rozumieniu przepisów o skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest konkretny uszczerbek majątkowy, ustalony zgodnie z art. 361 § 2 k.c. (zob. postanowienie SN z 23 czerwca 2015 r., V CNP 60/14). W poglądach orzeczniczych Sądu Najwyższego przyjmuje się, że uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody przez wydanie wyroku polega na złożeniu przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła oraz przeprowadzeniu przekonującego wyводу wskazującego na rodzaj szkody będącej konsekwencją wydania zaskarżonego wyroku, czas jej powstania oraz związek przyczynowy między poniesioną szkodą a wydaniem zaskarżonego orzeczenia oraz także przedstawienie dowodów służących uwiarygodnieniu tego wyводу (zob. postanowienia SN: z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05; z 8 grudnia 2016 r., V CNP 37/16; z 23 września 2005 r., III CNP 5/05, i z 16 marca 2018 r., V CNP 42/17).

Przedstawiona w skardze argumentacja nie spełnia wymogów uprawdopodobnienia szkody (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.), którą skarżący ograniczył do twierdzenia, że odpowiada ona kwocie uwzględnionych roszczeń powoda w punkcie 1 lit. a i b zaskarżonego wyroku. Pozwany nie wypełnił wymagania uprawdopodobnienia powstania szkody, gdyż nie zawarł w skardze nawet twierdzenia, że nastąpiła zapłata zasądzonych na rzecz powoda kwot, lecz jedynie powołał się na powstanie takiego zobowiązania po swojej stronie. Dla uprawdopodobnienia rzeczywistego istnienia szkody nie jest wystarczające odwoływanie się do szkody hipotetycznej, a nawet obiektywnie pewnej, ale takiej, która jeszcze nie wystąpiła, ponieważ skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest środkiem zapobiegającym szkodom

mogącym powstać wskutek wydania wyroku. Nie spełnia tego wymagania wykazanie istnienia ciężącego na skarżącym zobowiązania wynikającego z kwestionowanego wyroku, bez uprawdopodobnienia, że jest on realizowany. Nie stanowią, bowiem szkody w rozumieniu analizowanego przepisu wskazywane przez skarżącego „pasywa” w jego majątku wynikające z prawomocnego wyroku objętego skargą. Przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość jej wystąpienia w przyszłości. Inaczej rzecz ujmując szkoda, uzasadniająca odpowiedzialność państwa, powstanie – po spełnieniu pozostałych przesłanek jej wystąpienia – dopiero po wykonaniu tytułu, czyli po „wyjściu” z majątku skarżącego kwoty, na którą opiewa tytuł wykonawczy (zob. np. postanowienia SN: z 30 listopada 2023 r., I CNP 46/23; z 3 marca 2023 r., I CNP 141/22; z 27 października 2022 r., I CNP 148/22; z 20 listopada 2015 r., III CNP 20/15).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że szerokie ustawowe ujęcie podstaw skargi, obejmujące naruszenie prawa procesowego i prawa materialnego, wynika z tego, że przyczyną niezgodności wyroku z prawem mogą być zarówno uchybienia procesowe, jak i błędna wykładnia prawa materialnego. Uchybienia procesowe same przez się nie przesądzają jednak o tym, że wyrok jest niezgodny z prawem, a skarga powinna podlegać uwzględnieniu. Prawo procesowe ma w przeważającej mierze charakter instrumentalny, a jego podstawowa funkcja w systemie prawnym, mimo akcentowanej autonomii, nie ma samoistnego charakteru, lecz polega na ochronie praw podmiotowych, których źródłem jest prawo materialne. Oczywiste jest zatem, że prawomocny wyrok, mimo wadliwego zastosowania przepisów prawa procesowego, może prawidłowo orzekać o żądaniu przedstawionym pod osąd w pozwie. Odzwierciedleniem tych teoretycznych założeń są wymagania konstrukcyjne skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wśród których prawodawca wyodrębnił przytoczenie podstaw i ich uzasadnienie (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.). Powinność wskazania przepisu prawa, z którym wyrok jest niezgodny, stanowi cechę szczególną skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem i wynika z

konieczności rozróżnienia między przepisami, które zostały naruszone, a przepisami, z którymi zaskarżone orzeczenie jest niezgodne. Podstawy skargi mogą zatem wypełniać przepisy prawa materialnego lub prawa procesowego, podczas gdy przepisem, z którym wyrok jest niezgodny, może być jedynie przepis lub zespół przepisów merytorycznych stanowiących materialną podstawę rozstrzygnięcia w sprawie. Przepis lub przepisy wskazane w podstawach skargi nie muszą przy tym być tożsame z tym przepisem lub przepisami, z którymi wyrok jest niezgodny (zob. wyrok SN z 1 grudnia 2017 r., I CNP 7/17, i powołane tam orzecznictwo oraz postanowienie SN z 30 września 2008 r., III CNP 50/08, OSNC-ZD 2009, nr 2, poz. 59).

W tej sytuacji, skoro skarżący nie tylko nie uprawdopodobnił wyrządzenia mu szkody, ale też nie wskazał przepisu prawa materialnego, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, ograniczając się wyłącznie do przytoczenia przepisów prawa procesowego i zarzutów w tym zakresie (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2023 r., III PUNP 1/22, i z 17 czerwca 2015 r., III CNP 4/15), skarga – jako dotknięta brakiem konstrukcyjnym – podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 w zw. z art. 424⁵ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c..

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[wr]

[a.ł]